

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s

framställning till Ålands landsting med för-

slag till landskapslag angående ändring av

landskapslagen om avlöning i landskapsförvalt-

N:o 19/1950. ningen underlydande tjänster och befattningar

uti landskapet Åland, utfärdad den 17 juli

1943.

Under de senaste åren har man såväl i riket som i landskapet nöd-

gats gång efter annan skrida till en justering av tjänstemännens och

befattningshavarnas avlöningar. I landskapet har detta skett så

sent som i början av innevarande år genom en den 15.2.1950 utfärdad

landskapslag (5/50). Missnöjet har likväl icke lagt sig, och tjän-

ste- och befattningshavarna ansågo att de genom den fortskridande

försämringen av penningvärdet samt levnadskostnadernas stegring fort-

sättningsvis befinner sig i den "lönegrop", vari de tidigare råkat.

För att råda bot på förhållandena beträffande tjänste- och befatt-

ningshavarnas avlöningar beslöt den nu sittande Regeringen kort ef-

ter sitt tillträde att förelägga Riksdagen en proposition med för-

slag till ändring av lagen om avlöning i statens tjänst eller befatt-

ning. Propositionen, som är daterad den 8 maj 1950, bygger i det stora hela på den s.k. Honkakommittens förslag till avlöningarnas justering. I motiveringen till propositionen säges bl.a. följande:

" = = = = = = = = = = "

denna/

Då till Riksdagen nu överlämnas/proposition angående ändring av avlöningsslagen samt de övriga propositioner, vilka förutsätts av de ovan nämnda regleringarna, redogöres i det följande närmare för Regeringens regleringsplan, vilken grundar sig på den allmänna lönenivå, som bildats i anledning av den på de allmänna arbetslönernas tidsavlöningar i januari under innevarande år beviljade 7 1/2 % förhöjningen.

De ekonomiska svårigheter, i vilka vårt land till följd av de senaste krigen råkat, har framtvingat en betydande avvikelse från de i avlöningsspolitiken tidigare iakttagna principerna och medfört att i bruk tagits en s.k. social eller solidarisk avlöningsprincip.

Man sökte sedermera genomföra densamma vid lönereglementeringen och den har i effektivare form tillämpats på tjänstemannalönerna alltsedan år 1939. De av denna princip förorsakade svåraste missförhållandena ha likväl, närmast vid den i början av år 1947 verkställda

avlöningsregleringen, så vitt möjligt rättats. Även om man icke

torde kunna anse, att de före det senaste kriget rådande förhållandena mellan avlöningarna för högre och lägre avlönade tjänstemän enligt för närvarande rådande uppfattning varit rättvisa, kan man likväl icke anse det rådande läget i högre grad rättvist eller ens med statens fördel förenligt, då förutom att tjänstemannalönerna i allmänhet blivit efter de löner, som betalas av enskilda arbetsgivare och staten själv åt andra än de egentliga tjänstemännen, detta är fallet i synnerhet beträffande lönerna för de tjänster och befattningar, vilka inom avlöningsskalan äro placerade ungefär från och med 15 avlöningsklassen uppåt, och i desto högre grad ju högre löner det är fråga om. Då staten icke under de senaste åren ansett sig

kunna i samma grad som enskilda arbetsgivare åt sina tjänstemän utbetala/lön, som stiger med fackkunskap och ansvar, har en följd därav varit, att staten åtminstone icke på alla områden lyckats i sin tjänst anställa de mest kompetenta och arbetsdugliga personerna.

= = = = = = = = = =

Vid den nu föreslagna regleringen av avlöningarna har man strävat att avhjälpa nuvarande missförhållanden och åstadkomma mera normala löneförhållanden. Å andra sidan har det beaktats, att de eko-

nomiska förhållandena hos oss ännu icke stabiliserats i sådan grad, att man kunde åstadkomma fullt normala löneförhållanden, varför den sociala avlöningsprincipen i någon mån alltjämt måste iakttagas.

Planen för revisionen av avlöningarna innebär, att från den 1 februari 1950 grundlöner, ålderstillägg och dyrortstillägg omregleras.

Samtidigt som man förbättrar avlöningen för tjänstemännen med grundlön, är det oundgängligt att i motsvarande mån ordna även avlöningsförhållandena beträffande tjänstemännen med avtalslön och de extraordinarie tjänstemännen.

= = = = =

Den nuvarande grundlöneskalan upptager 39 avlöningsklasser och årsarvodesskalan för extraordinarie befattningar 46 avlöningsklasser. Ehuru av de sistnämnda avlöningsklasserna 8-46 fullt motsvara avlöningsklasserna i grundlöneskalan, avviker numreringen av klasserna de bägge skalorna likväl från varandra. Detta har i praktiken åstadkommit oreda. Vidare bör beaktas, att de extraordinarie befattningarna med tiden alltmer ha närmat sig de ordinarie tjänsterna och befattningarna samt att förordningen den 8 december 1949 angående

statens extraordinarie befattningshavare och tillfälliga funktionärer (755/49) icke gäller bisysslor. Då det sålunda bör anses, att

även en extraordinarie befattning bör vara huvudsyssla, är det en-

ligt Regeringens förmenande icke längre nödvändigt att i årsarvodes-

skalan bibehålla de avlöningsklasser, som motsvara de nuvarande sex

lägsta avlöningsklasserna. Sålunda kunde grundlöneskalan och årsar-

vodeskalan även siffermässigt bringas i full överensstämmelse med

varandra, så att vardera skalan skulle komma att upptaga 40 avlönings-

klasser. Den föreslagna omställningen skulle ha till följd att tjän-

sterna och befattningarna med grundlön bleve placerade i närmast

högre avlöningsklass än för närvarande. De tidigare uppräknade be-

fattningar, som icke kunna höjas på samma sätt som övriga tjänster

och befattningar, borde likväl kvarstå i sina nuvarande avlönings-

klasser. Enligt vad som planerats, borde alla extraordinarie stats-

befattningars placering i avlöningsklasser av finansministeriet jus-

teras med beaktande av de löner, som erläggas i likadana eller mot-

svarande tjänster och befattningar med grundlön. Härvid borde de

extraordinarie befattningar, som för närvarande tillhöra de sex läg-

sta avlöningsklasserna, indragas och ifrågavarande göromål skötas

antingen av personer i arbetsavtalsförhållande eller av tillfälliga funktionärer i arvodesbefattningar, såframt icke en uppflyttning av ifrågavarande befattningar i vissa fall vore sakligt motiverad.

Vad beträffar dyrortstilläggen, förutsätter planen att för varje avlöningsklass fastställles ett särskilt dyrortstillägg, vars storlek framgår av dyrortstilläggsskalån i bilaga Nr 2.

Placeringen av tjänster och befattningar i avlöningsklasser skulle ske med beaktande av det ansvar och det mått av arbete, som är med tjänsten förenat, och den skicklighet och förmåga, som därtill erfordras. Härvid böra tjänsterna och befattningarna jämföras med varandra. I den föreslagna löneregleringen ha vissa tjänster och befattningar inom polisärendes- och fångvårdsförvaltningen omvärderats i förhållande till tjänster och befattningar inom andra förvaltningsgrenar. Regeringen anser, att Riksdagen genom att bevilja anslag för s.k. polis- och fängelsetillägg i princip redan godkänt den

Inom väg- och vattenbyggnadsförvaltningen har åt vissa tjänstemän erlagts s.k. halv dagspenning i stället för dagtraktamente enligt resereglementet, vilket förfarande utgjort ett störande missförhållande i avlöningssystemet. Stadgandet om erläggande av halv dagspenning borde i samband med de föreslagna omställningarna ändras så, att tillämpningen av stadgandet icke möjliggjorde erläggande av större ersättningar åt tjänstemännen än dessa enligt resereglementet äga uppbära i dagtraktamente vid tjänsteresor.

Efter det Regeringens proposition överlämnats till Riksdagen, ha-
de överenskommelse träffats (Fagerholm-förslaget) om en löneförhöj-

ning om 15 procent åt personer i privaträttsligt arbetsförhållande. Statsutskottet föreslog därför i sitt betänkande i ärendet, att även denna förhöjning borde beaktas vid nu pågående lönejustering. Detta samt en av utskottet föreslagen utjämnande förhöjning i de 20 lägsta avlöningsklasserna ävensom avlönings bindande vid levnadskostnadsindex godkändes även av riksdagen.

Den 7 juli 1950 publicerades lagen angående ändring av lagen om avlöning i statens tjänster och befattningar (345/50), och samma dag utkom verkställighetsförordningen (348/50). Lagen gavs retroaktiv verkan från den 1 mars 1950. Avlöningsklasserna äro utökade med en till 40, för att möjliggöra en uppflyttning av samtliga tjänste- och befattningshavare till närmast högre avlöningsklass. En allmän justering av avlöningarna skall verkställas på grundvalen av de förändringar officiella levnadskostnadsindexet undergår. Till grund lägges avlöningen i april 1950, vilket skall motsvara poängtalet 860 i det officiella indexet. Skulle detta stiga med fem procent eller mera från poängtalet 860, skall grundlön och ålderstillräk i motsvarande mån höjas med fem procent av deras grundnivå för varje

stegring av index med fem procent. Den justerade avlöningen skall

gälla från ingången av den månad, som följer näst efter den, under vilken index publicerades. Dyrortstillägg skall fortfarande erläggas.

Landskapsnämnden har utarbetat förslag till ändring av 2 och 3 §§ i landskapslagen om avlöning i landskapsförvaltningen underlydande tjänster och befattningar uti landskapet Åland. Förslaget bygger helt naturligt på rikslagen, ty landskapsnämnden är övertygad om, att Landstinget fortfarande skall anse, att landskapets tjänstemän och befattningshavare skola i avlöningshänseende vara jämställda med motsvarande funktionärer i riket. Stadgandena om avtalslön äro ej heller nu medtagna i förslaget. Verkställighetsförordningens bestämmelser hava beaktats i lagförslaget. Landskapsnämnden har ansett nödigt i förslaget intaga även en ändring av 4 §, sådan denna lyder i landskapslagen den 1 augusti 1947 (16/47). I riket utkom nämligen den 28 april 1950 en förordning om ändring av förordningen angående avlöning i statens tjänster och befattningar (216/50), vars 4 § stadgar, att bl.a. vid lantbruksläroanstalt anställd lärare, av vilken fordras sådan kompetens, som erhålles genom slutexamen vid universitet, erhåller efter sammanlagt tio års tjänst som ordinarie

avlöning enligt närmast högre avlöningsklass än vartill han är hänförd. En sådan bestämmelse har icke funnits i landskapets avlöningslag, och införandet i landskapslagen därav kommer att medföra rätt för lärarna vid Ålands lantmannaskola till ifrågavarande förhöjning, som skall gälla från den 1 januari 1950.

Hänvisande till förestående får landskapsnämnden vördsammast förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om avlöning i landskapsförvaltningen underlydande tjänster och befattningar uti landskapet Åland, utfärdad den 17 juli 1943.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas, att 2, 3 och 4 §§ i landskapslagen den 17 juli 1943 om avlöning i landskapsförvaltningen underlydande tjänster och befattningar uti landskapet Åland, 4 § sådan den lyder i landskapslagen den 1 augusti 1947 (16/47), skola erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Innehavares av tjänst eller befattning ordinarie avlöning utgöres av grundlön jämte ålderstillägg.

En allmän justering av innehavarnas av tjänst eller befattning

avlöning verkställes på grundvalen av de förändringar officiella levnadskostnadsindex undergår i enlighet med därom i riket utfärdade närmare föreskrifter. Till grund för avlöningen lägges avlöningen i april år 1950, vilken anses motsvara poängtalet 860 i det officiella indexet. Utvisar officiella levnadskostnadsindexet att levnadskostnaderna stigit med fem procent eller mera från poängtalet 860, erläggas grundlön och ålderstillägg i motsvarande mån förhöjda med fem procent av deras grundnivå för varje stegring av index med fem procent. Den justerade avlöningen blir gällande från ingången av den månad, som följer näst efter den, under vilken index publicerades.

Till innehavare av tjänst eller befattning, vars verksamhet är förlagd till ort, som enligt det officiella levnadskostnadsindexet är förhållandevis dyr, kan enligt vad därom i riket är stadgat, inom gränserna för landskapets utgiftsstat erläggas dyrortstillägg såsom tillskott till den ordinarie avlöningen.

Så länge en allmän justering av avlöningen för innehavare av tjänst eller befattning verkställes på grundval av det officiella levnadskostnadsindexet, skall inom ramen för landskapets utgifts-

stat i enlighet med därom i riket utfärdade närmare föreskrifter och med iakttagande av samma grunder även en allmän justering av dyrortstilläggen företagas.

Sköter samma person två landskapsförvaltningen underlydande tjänster eller befattningar, erlägges dyrortstillägg endast för den högre avlönade tjänsten eller befattningen.

3 §.

Beroende av det ansvar och den arbetsmängd, som äro med tjänsten eller befattningen förenade, så ock av den skicklighet och förmåga, som därtill erfordras, hänföras tjänster och befattningar med grundlön inom gränserna för landskapets utgiftsstat till avlöningsklasser, i vilka beloppet av grundlönen och ett ålderstillägg för år är:

Avlönings-	Grundlön	Ålderstillägg
klass	mk	mk
1	132.600	7.980
2	138.000	8.280
3	145.200	8.700
4	151.800	9.060
5	159.600	9.480
6	168.000	9.900

Avlönings-	Grundlön	Ålderstillägg
klass	mk	mk
7	176.400	10.380
8	184.800	10.800
9	193.800	11.280
10	203.400	11.700
11	213.000	12.120
12	223.200	12.720
13	233.400	13.260
14	243.000	13.740
15	253.200	14.220
16	265.200	14.700
17	277.200	15.180
18	291.000	15.900
19	304.800	16.560
20	318.600	17.160
21	334.200	17.820
22	351.600	18.540
23	369.600	19.320
24	389.400	20.160

Avlönings-	Grundlön	Ålderstillägg
klass	mk	mk
25	411.000	21.000
26	430.800	21.840
27	452.400	22.680
28	475.200	23.460
29	499.200	24.300
30	524.400	25.140
31	554.400	26.220
32	585.600	27.360
33	619.200	28.440
34	654.000	29.520
35	693.600	30.660
36	735.600	31.860
37	784.800	33.120
38	837.600	34.500
39	898.800	35.880
40	966.000	37.260

Anser landskapsnämnden landskapets fördel fordra, att innehavare av viss tjänst eller befattning kvarstår i landskapets tjänst eller att viss person till landskapets tjänst eller befattning utnämnes,

kan landskapsnämnden inom gränserna för utgiftsstaten förordna, att

till honom skall erläggas personellt lönetillägg. Sådant förordnan-

de meddelas för högst fem år åt gången.

Landskapsnämnden äger, i den mån anslag blivit uti landskapets

utgiftsstat ställda till landskapsnämndens förfogande, bestämna,

till vilken avlöningsklass varje tjänst eller befattning skall

hänföras.

4 §.

Äldre och yngre lektor vid Ålands lyceum, lektor vid landskapets

tekniska läroanstalt, folkskolinspektorn i landskapet Åland samt

lärare vid Ålands lantmannaskola erhålla efter sammanlagt tio års

tjänst som ordinarie i nämnda tjänster avlöning enligt närmaste

högre avlöningsklass, än vartill de äro hänfödda.

Denna landskapslags 2 och 3 §§ tillämpas från och med den 1

mars 1950 samt dess 4 § från och med den 1 januari 1950. Genom

densamma upphäves landskapslagen den 15 februari 1950 (5/50).

Innehavare av tjänst eller befattning, som utnämns före denna

landskapslags ikraftträdande, bibehålles vid sin rätt till avlö-

ning enligt därintills gällande stadganden, om han före den 1 au-

gusti 1950 hos landskapsnämnden anmäler denna sin önskan.

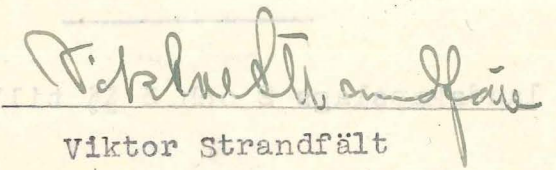
Enligt 2§ 2 och 4 mom. av denna landskapslag förhöjd årlig grundlön utjämnas till närmaste tal, vars tolfte del är delbar med tjugo-
fem, och ålderstillägget på motsvarande sätt till ^{ett/} sådant tal, vars tolfte del är delbar med fem. Utgöres ovan avsedda närmaste tal av två tal, sker utjämningen till närmaste högre tal.

Denna landskapslags 2§ 2 och 3 mom. i tillämpningsstadgandet skola lända till efter rättelse endast så länge justering av arbetslönerna på arbetsmarknaden i allmänhet jämlikt gällande bestämmelser verkställs på grundvalen av de förändringar det officiella levnadskostnadsindexet undergår.

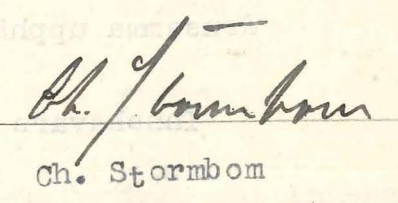
Mariehamn den 18 juli 1950.

På landskapsnämndens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom